

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte så att bestämmelserna om anordnande och tillhandahållande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte preciseras. I lagen tas även in en bestämmelse som definierar innehållet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. I lagen framhävs att det stöd och den handledning som en person behöver alltid ska ingå i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. Stöd- och handledningstjänster som eventuellt ges en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska kunna anskaffas från företag eller enskilda näringsidkare. Också i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen ska antecknas målet för arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte och det stöd och den handledning som ges den berörda personen under arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte.

Lagen avses huvudsakligen träda i kraft den 201 .

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning och praxis.....	3
Anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.....	3
Aktiveringsplanering	4
Kommunernas ansvar för finansieringen av arbetsmarknadsstödet	6
1.2 Bedömning av nuläget	6
Iakttagelser i enkäterna.....	6
Anordnande och tillhandahållande av tjänster	7
Rätt till högklassig socialvård	9
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	10
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	11
3.1 Konsekvenser för klienternas ställning	11
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	12
3.3 Ekonomiska konsekvenser.....	12
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	14
DETALJMOTIVERING	15
1 LAGFÖRSLAG	15
2 IKRAFTTRÄDANDE	18
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	18
LAGFÖRSLAG	19
Lag om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte	19
BILAGOR.....	24
PARALLELLTEXT	24
Lag om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte	24

MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

När det gäller innehållet i och verkställandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tillämpas lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) och som allmän lag socialvårdslagen (1301/2014). En klient i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är klient inom socialvården och berörs av bestämmelserna i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000). På arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tillämpas även förvaltningslagen (434/2003) och förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är socialservice enligt socialvårdslagen. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är också sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002). Till den del som en klient i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte omfattas av utkomstskydd för arbetslösa tillämpas även bestämmelserna om arbetslöshetsförmån i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Om en klient i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får utkomststöd tillämpas lagen om utkomststöd (1412/1997).

Syftet med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är att förbättra en persons livskompetens och skapa förutsättningar för sysselsättning och deltagande i offentlig arbetskraftsservice. Kommunen kan anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte själv eller genom att ingå skriftligt avtal om anordnande av sådan verksamhet med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionsamfund. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte anskaffas från företag.

När det gäller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte uppkommer inget arbetsavtals- eller tjänsteförhållande mellan personen och den instans som ordnar eller genomför verksamheten. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte ersätta arbete som utförs i tjänsteförhållande eller arbetsavtalsförhållande. Arbetsverksamheten får inte föranleda att anställda hos kommunen eller hos någon annan instans som står för genomförandet av verksamheten sägs upp eller permitteras eller att deras arbetsförhållanden eller förmåner försämrats. För att säkerställa detta ska kommunen innan en person inleder arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte underrätta den huvudförtroendeman om saken som företräder de anställda som främst ska arbeta med den som deltar i arbetsverksamheten.

Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte definierar inte innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. Enligt den regeringsproposition (RP 184/2000 rd) som resulterade i att lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte stiftades ska arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte på alla sätt stödja personens inträde på arbetsmarknaden. Den detaljerade planeringen av innehållet i verksamheten har varit kommunernas uppgift.

Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska anpassas till personens arbets- och funktionsförmåga samt kunnande så att den är meningsfull och tillräckligt krävande med tanke på ett inträde på arbetsmarknaden. Arbetsverksamheten får inte allvarligt kränka personens religiösa eller etiska övertygelse. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas i perioder på 3–24 månader (cirka 12–52 veckor) åt gången. Varje period ska personen delta i arbetsverksamheten i

rehabiliteringssyfte under minst en och högst fyra dagar per kalendervecka. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska pågå i minst fyra timmar per dag.

Enligt en kommunkartläggning som social- och hälsovårdsministeriet lät göra 2013 (Simo Klem: Työllistymistä tukeva toiminta, työtoiminta ja työhönvalmennus sosiaalihuollossa (Verksamhet i sysselsättningssyfte, arbetsverksamhet och arbetsträning i socialvård), SHM Rapporter och promemorior 2013:23) anordnades arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte i de flesta kommunerna i huvudsak som arbetsverksamhet. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte utgjordes ofta också antingen helt eller delvis av individuell träning eller individuell handledning. Annat som vanligen ingick i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte var bedömning av arbets- och funktionsförmågan, stöd från en arbetshandledare samt gruppverksamhet. Utöver dessa anordnades som arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte bland annat samverkan med andra, handledning i klientens vardag och hjälp med att sköta ärenden, stöd med att ta hand om ekonomin, skuldrådgivning, kartläggning av inlärningssvårigheter och inläring av arbetslivets spelregler. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ordnades allt som oftast i separata sysselsättningsenheter. Dessutom ordnades arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte också i vanliga arbetsgemenskaper, oftast i kommunen och på arbetsplatser inom den tredje sektorn. Sysselsättningsenheterna utgjorde 2013 dock den klart största andelen platser för ordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Situationen var till stor del densamma även 2016. Enligt den kommunenkät som Institutet för hälsa och välfärd lät utföra 2017 var de vanligaste metoderna inom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte 2016 arbetsverksamhet i sysselsättningsenheter eller i vanliga arbetsgemenskaper (Institutet för hälsa och välfärd 2017). Arbetsgemenskaperna har inte närmare specificerats i enkäten, men enligt den ordnades arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte allmänt i drygt 60 procent av kommunerna som egen verksamhet och i de övriga kommunerna som köpta tjänster.

Till en mottagare av arbetslöshetsförmån som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas enligt 10 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa nio euro i kostnadsersättning för varje dag som den arbetslöse deltar i verksamheten. Till den som får utkomststöd och deltar i verksamheten betalas i enlighet med 10 a § i lagen om utkomststöd för varje dag som personen deltar i verksamheten en sysselsättningspenning som är lika stor som kostnadsersättningen. Utöver kostnadsersättningen eller sysselsättningspenningen har personen rätt att få ersättning för de resekostnader som deltagandet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte föranleder.

När en kommun ordnar arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har den rätt att i ersättning från staten få 10,09 euro per dag och per person som deltar i arbetsverksamheten.

Aktiveringsplanering

Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte förpliktar arbets- och näringsbyrån och kommunen att utarbeta en aktiveringsplan tillsammans med en sådan person till vilken arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd har betalats på grundval av arbetslöshet under en viss tid. Aktiveringsplanen är en plan som ersätter sysselsättningsplanen och den ska revideras tills personen uppfyller arbetsvillkoret. Kommunen, arbets- och näringsbyrån och personen i fråga kommer överens om aktiveringsplanens varaktighet, ändringar som gäller planen och återupptagandet av en avbruten plan.

Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tillämpas på personer som varit arbetslösa en längre tid och som får arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd på grundval av arbetslöshet. I fråga

om arbetslösa som inte har fyllt 25 år omfattar lagens räckvidd dem som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och som på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar under de senaste tolv kalendermånaderna, eller dem som har fått arbetslöshetsdagpenning under arbetslöshetsdagpenningssperioden enligt 6 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller dem vars huvudsakliga försörjning de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet.

I fråga om arbetslösa som har fyllt 25 år omfattar lagens räckvidd dem som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och som på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar, eller dem som efter arbetslöshetsdagpenningssperioden enligt 6 kap. 7 eller 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar på grund av arbetslöshet eller dem vars huvudsakliga försörjning under de senaste tolv månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet.

Arbets- och näringsbyrån är skyldig att vidta åtgärder för utarbetande av en aktiveringsplan för den som uppfyller de villkor som hänför sig till dagar av betald arbetslöshetsförmån. Kommunen är skyldig att vidta åtgärder för utarbetande av en aktiveringsplan för den som uppfyller de villkor som hänför sig till utkomststödet varaktighet.

När aktiveringsplanen utarbetas ska man först utreda möjligheten att erbjuda arbete eller offentlig arbetskraftsservice. Planen kan utöver dessa åtgärder även innehålla social-, hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningstjänster som förbättrar möjligheterna att bli sysselsatt. Om arbets- och näringsbyrån, kommunen och personen tillsammans bedömer att personen på grund av begränsningar som personens arbets- och funktionsförmåga ställer inte kan delta i offentlig arbetskraftsservice eller arbeta, ska i aktiveringsplanen inkluderas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller i enlighet med speciallagar sådana social-, hälsovårds- och rehabiliteringstjänster som förbättrar personens arbets- och funktionsförmåga.

För den som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller vars huvudsakliga inkomst består av utkomststöd på grund av arbetslöshet eller som får arbetslöshetsdagpenning kan på personens begäran ordnas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte redan före de tider som anges i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, om kommunen och arbets- och näringsbyrån, efter att ha gett personen i fråga tillfälle att bli hörd, bedömer att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte bäst stöder personens livskompetens och sysselsättningsförutsättningar. Innan verksamheten ordnas ska en aktiveringsplan om arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte utarbetas så som föreskrivs i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas enligt vad som föreskrivs i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Personen i fråga ska framställa begäran om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte hos arbets- och näringsbyrån eller kommunen.

Vid ingången av 2018 trädde ändringarna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), den s.k. aktiveringsmodellen, i kraft. Aktiveringsmodellen innebär att en arbetslös arbetssökande under en granskningsperiod på 65 dagar under vilka arbetslöshetsdagpenning utbetalas ska ha varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service i tillräcklig utsträckning för att förmånen ska betalas till fullt belopp också under de 65 utbetalningsdagar som följer på granskningsperioden. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte hör till sysselsättningsfrämjande service. Om ovan nämnda så kallade aktiveringsförutsättningar inte uppfylls, minskar arbetslöshetsdagpenningen under den följande granskningsperioden med 4,65 %. Sänkningen görs till den fulla arbetslöshetsdagpenningen. Arbetslöshetsförmånen kan under den nya granskningsperioden höjas tillbaka till normal nivå, om personen uppfyller de krav som anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Aktiveringsmodellen rörde i maj 2018 inte bland annat dem som

får en förmån som beviljats på grund av arbetsoförmåga eller skada eller dem som ansökt om invalidpension och väntar på beslut (arbets- och näringsstjänsterna 2018).

Kommunernas ansvar för finansieringen av arbetsmarknadsstödet

Kommunerna har sedan 2006 finansierat en del av arbetsmarknadsstödet under den tid arbetslösheten pågår. Enligt 14 kap. 3 a § i den gällande lagen om utkomstskydd för arbetslösa finansieras arbetsmarknadsstödet och den därtill anslutna barnförhöjningen med statens medel till utgången av den betalningsperiod under vilken det till personen på grundval av arbetslöshet har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 300 dagar. För arbetslöshetstid efter den ovan nämnda tiden finansieras arbetsmarknadsstödet till hälften med statens medel och till hälften med medel från hemkommunen för den som får arbetsmarknadsstöd, till utgången av den betalningsperiod under vilken arbetsmarknadsstöd har betalats till personen på grundval av arbetslöshet för sammanlagt 1 000 dagar. För arbetslöshetstid efter detta fördelas finansieringsansvaret så att hemkommunen för den som får arbetsmarknadsstöd svarar för 70 procent och staten för 30 procent av finansieringen av den arbetslöses arbetsmarknadsstöd under arbetslöshetstiden. Staten betalar arbetsmarknadsstödet helt under tiden för deltagande i sysselsättningsfrämjande service enligt 1 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

År 2016 var kommunernas andel av sådant arbetsmarknadsstöd som betalas på grundval av arbetslöshet i genomsnitt cirka 36 miljoner euro i månaden.

1.2 Bedömning av nuläget

Iakttagelser i enkäterna

I en kommunenkät som social- och hälsovårdsministeriet lät göra 2013 lyfte kommunerna fram sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden som det viktigaste målet för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och bedömningen av arbets- eller funktionsförmågan som det näst viktigaste målet. Som servicens viktigaste mål betraktades också upprätthållande av funktionsförmågan och erbjudande av meningsfull verksamhet samt avancering till arbets- och näringsbyråns service. Sysselsättningen av klienterna i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte försvårades enligt respondenternas uppskattningar oftast av sociala orsaker och problem samt rusmedels- och/eller mentala problem.

Enligt svaren på enkäten ansåg kommunerna att sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden, som i kommunerna ansågs vara det viktigaste målet med servicen, sällan uppnåddes i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. Upprätthållandet av funktionsförmågan och erbjudandet av meningsfull aktivitet förverkligades däremot i merparten av kommunerna, på samma sätt som avanceringen till arbets- och näringsbyråns service samt bedömningen av arbets- och funktionsförmågan.

De vanligaste övergångarna för klienter i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte var 2012 övergången till klient hos basservicen eller övergången till arbetspraktik, arbetslivsträning eller arbetsprövning. I nästan 40 procent av kommunerna var den vanligaste situationen dock att klienterna hade fortsatt i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. Motsvarande resultat i fråga om övergångarna noterades också i en utredning av Jarno Karjalainen och Vappu Karjalainen från 2010, där klienternas övergångar efter arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte undersöktes

i huvudstadsregionen åren 2008–2009. Enligt resultaten var de vanligaste övergångarna återgång till arbetslös arbetssökande, en ny period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt övergång till vård, rehabilitering eller annan motsvarande åtgärd. Det förekom minst övergångar till arbetslivet. Enligt utredningen visade resultaten att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är en mer socialpolitisk än sysselsättningspolitisk åtgärd. Övergångarna var mycket snarlika även 2016. Enligt den kommunenkät som Institutet för hälsa och välfärd lät göra 2017 var de vanligaste övergångarna 2016 övergången till en ny rehabiliterande period och övergången till arbetslös arbetssökande (Institutet för hälsa och välfärd 2017). Endast i tre procent av kommunerna var övergången till sysselsättning den vanligaste.

Social- och hälsovårdsministeriet genomförde i juni 2018 en enkät om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som sändes till de så kallade sexlingskommunerna (Helsingfors, Esbo, Vanda, Tammerfors, Åbo och Uleåborg) samt till kommunerna Björneborg, Kuopio, Träskända och Sysmä. I enkäten frågades om innehållet i kommunernas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, om dess mål och genomförande samt om utvecklandet av verksamheten. Genomförandet av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte sågs i kommunerna i regel som mångsidigt. Endast i ett fåtal kommuner sågs arbetsverksamheten endast som arbete i verkstad. Oftast genomfördes arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte antingen som arbete i verkstad eller i verklig arbetsmiljö. De flesta svarare lyfte fram återgången till arbetsmarknaden och övergången till utbildning som det viktigaste målet, men målsättningen var också bland annat att studera spelreglerna på arbetslivet, utvärdera klientens tillstånd samt förbättra möjligheterna till sysselsättning, livskompetensen och delaktigheten. I de flesta svaren betonades individuella målsättningar.Handledning och stöd lyftes fram som en väsentlig del av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. Av enkäten framgick att arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte enligt de som svarat också genomförs vid olika verksamhetsställen med mycket olika målsättningar och kvalitetskriterier. I svaren önskades att lagstiftningen och övriga normer i anslutning till arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte skulle förtydligas.

Kuopioregionen har deltagit i arbetskraftsservicens regionala sysselsättningsförsök och i regionen har i stället för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte genomförts ett försök med en tjänst med namnet arbetslivsprövning. Kuopio tog i sitt svar upp att arbetslivsprövningen medvetet förts i riktning mot en mer strukturerad och målinriktad tjänst, där tonvikten i stället för på verksamhet av arbetskaraktär legat på stöd till samt handledning och träning för klienten för att uppnå individuella målsättningar. Handledningen och träningen har anskaffats i form av köpta tjänster av den serviceproducent som bäst lämpar sig för klienten, vilket kunnat göras på basis av försökslagen. Arrangemanget har enligt Kuopios erfarenheter varit lyckat. Kuopio ansåg att fördelen med försöket var att handledningen och träningen ordnats som en separat del av klientens helhetsservice och inte varit beroende av arbetsverksamhetsstället.

Anordnande och tillhandahållande av tjänster

På kommunens verksamhet tillämpas även kommunallagen (410/2015). Enligt 8 § i kommunallagen kan kommunen själv organisera de uppgifter som den har enligt lag eller avtala om att organiseringsansvaret överförs på en annan kommun eller en samkommun. I 9 § i kommunallagen föreskrivs det om produktion av tjänster. Enligt bestämmelsen kan kommunen eller samkommunen antingen själv tillhandahålla de tjänster som omfattas av dess organiseringsansvar eller enligt avtal skaffa dem av andra tjänsteproducenter. Det föreskrivs vidare att när kommunen eller samkommunen skaffar lagstadgade tjänster av någon annan tjänsteproducent kvarstår

det organiseringsansvar som avses i 8 § hos kommunen eller samkommunen. Kommunallagen skiljer således åt anordnande av tjänster och produktion av tjänster.

Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är från 2001 då det i språkbruket inte gjordes en lika tydlig skillnad mellan anordnande och tillhandahållande. Bestämmelsen om anordnande i 6 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är till denna del otydlig i fråga om ordalydelsen. Enligt bestämmelsen anordnas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte av kommunen. Därefter behandlar bestämmelsen i själva verket tillhandahållande av tjänster, fastän det i bestämmelsen talas om avtal om ansvaret för ordnande av tjänster. I allmänna motiveringen till regeringspropositionen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (RP 184/2000 rd) anges dock att en kommun också särskilt kan komma överens med en förening, en stiftelse eller ett religionssamfund om att kommunen anskaffar tjänsterna i anslutning till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte hos dem. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan t.ex. genomföras i en arbetsverkstad för unga.

Enligt 6 § 3 mom. i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte svarar kommunen oberoende av på vilket sätt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas för att verksamheten anordnas i enlighet med lagen. Även i detta fall avser hänvisningen till sättet att anordna arbetsverksamhet i själva verket på ett terminologiskt plan sättet att tillhandahålla tjänsten. Syftet med bestämmelsen är detsamma som i 8 § i kommunallagen. Enligt bestämmelsen kan kommunen således inte från sig själv överföra det ansvar att anordna tjänster som ankommer på den, fastän tjänsterna enligt avtal anskaffas av andra tjänsteproducenter.

I 6 § 2 mom. i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anges att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte får anskaffas från företag. I den regeringsproposition (RP 184/2000 rd) som ledde till att lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte stiftades, motiveras detta i detaljmotiveringen till paragrafen på följande sätt: ”Eftersom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte handlar om en åtgärd som inte viddas i ett tjänsteförhållande eller ett arbetsförhållande enligt lagen om arbetsavtal, är det inte ändamålsenligt att ordna verksamheten i företag som skall gå med vinst.” Dessutom konstateras som följer: ”Fullgörandet av kommunens skyldighet kan organiseras på olika sätt i kommunerna. Även om uppgörandet av aktiveringsplaner vanligen är organiserat på så sätt att det hör till socialförvaltningens uppgifter och även om kostnaderna för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ersätts med statsandelar för social- och hälsovården, är det motiverat att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte vid olika enheter inom kommunen.”

I propositionen motiveras inte närmare än så här den begränsning som avser företag. Bestämmelsen i lagen är ytterst entydig och den har inte varit förknippad med tolkningsproblem. Trots detta tillfrågades social- och hälsovårdsministeriet då och då om motiveringar till varför arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte skulle kunna anskaffas även från företag. För att bestämmelsens syfte närmare ska kunna öppnas upp förutsätts en noggrannare definition av innehållet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Bestämmelsen förbjuder all slags anskaffning av tjänster i företagsform som hänför sig till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, fastän syftet med bestämmelsen förmodligen i första hand har varit att förhindra sådant arbetande som liknar normalt arbete i ett företag som ett led i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. På detta sätt har man velat förhindra att arbetsinsatsen av en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kommer ett privat marknadsbaserat företags näringsverksamhet till godo utan ersättning.

I 14 § 2 mom. i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte föreskrivs att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte får ersätta arbete som utförs i tjänsteförhållande eller anställningsförhållande och att arbetsverksamhet inte får föranleda att anställda sägs upp eller permitteras eller att deras arbetsförhållanden eller förmåner försämras. I 2 § 1 mom. 2 punkten föreskrivs att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte ger upphov till något tjänsteförhållande eller anställningsförhållande mellan personen och den instans som ordnar eller genomför verksamheten. Bestämmelserna är nödvändiga för att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte ska ersätta en normal arbetsinsats. De framhäver att det vid arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte är fråga om normalt arbete. I vissa fall har arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte upplevts vara ytterst lik sådant arbete som utförs på en arbetsplats, dock i mer begränsad utsträckning och genomförd någon annanstans än i företag. Denna snäva tolkning kan påverkas av att innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte inte har definierats i lag.

Å andra sidan framgår det redan av lagens syfte och av andra bestämmelser att arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte inte är avsedd för personer som förmår delta i arbete i ett anställningsförhållande eller i offentlig arbetskraftsservice. De som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte behöver mera stöd och handledning. Det ursprungliga syftet med att gränsen dras vid arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som anskaffas från företag kan anses vara att den persons arbetsinsats som deltar i verksamheten ska begränsas så att den inte omfattar företagsverksamhet. Om det däremot är fråga om ett företag som erbjuder handlednings- och träningstjänster som hänför sig till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte där tjänster anskaffas till stöd för personen, är anskaffningen av en sådan tjänst inte förknippad med motsvarande problem.

Rätt till högklassig socialvård

I socialvårdslagen och lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården föreskrivs om de centrala principerna vid tillhandahållande av socialvård. Dessa principer gäller även arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. En klient i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har rätt att av den som tillhandahåller tjänsten få högklassig socialvård och ett gott bemötande utan diskriminering. Dessutom finns bestämmelser om grunderna för god förvaltning i 2 kap. i förvaltningslagen. Till god förvaltning hör bestämmelserna om serviceprincipen och adekvat service i 7 § i förvaltningslagen. Enligt den regeringsproposition (RP 72/2002 rd) som hänför sig till förvaltningslagen ska det fästas tillräcklig uppmärksamhet vid kundernas behov när det ordnas möjligheter för kunderna att sköta sina angelägenheter och service erbjuds. Självbestämmanderätten för den som utträttar ärenden hos förvaltningen ska i den mån det är möjligt främjas. För att detta mål ska kunna nås krävs det tillräcklig samverkan mellan den som utträttar ärenden hos förvaltningen och myndigheterna.

Rätten till högklassig socialvård och god förvaltning innebär att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska ordnas i kommunerna så att klienternas individuella behov beaktas och att de får ändamålsenlig handledning och rådgivning för den tid tjänsten tillhandahålls.

Fastän rätten till god socialvård även är den grundläggande principen för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, har verkställandet av arbetsverksamheten varierat. Den snävaste tolkningen har inneburit att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har upplevts vara arbete i en kommunal arbetsgemenskap med relativt lite uppföljning och rådgivning av experter inom socialvården. Fastän det i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte finns närmare bestämmelser om innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska aktiveringsplanen dock beskriva

innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. I regeringens proposition om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte konstateras att det i aktiveringsplanen noggrant ska beskrivas vad arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte innehåller. Riksdagens social- och hälsovårdsutskott betonade i sitt utlåtande (ShUB 38/2000) att det för att syftet med lagen ska uppnås är viktigt att arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte skräddarsys efter vars och ens individuella behov, förmåga och önskemål. Utskottet konstaterade att arbetsverksamheten inte bör vara för storskalig och sikta på att minimera kostnaderna ur förvaltningens synvinkel. Däremot kan det enligt utskottets uppfattning vara nog så motiverat att arbetsverksamheten ordnas i gruppform, inte minst för unga. Enligt utskottets uppfattning vore det med tanke på målen nyttigt att en person kunde välja bland fler än ett alternativ för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Social- och hälsovårdsministeriet har i olika sammanhang betonat målen med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och sysselsättningstjänsternas primära karaktär i förhållande till arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. Målet med verksamheten ska vara att klienternas arbets- och funktionsförmåga förbättras så att de kan delta i offentlig arbetskraftsservice eller i arbete. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte är inte avsedd för sådana arbetslösa som förmår delta i offentlig arbetskraftsservice eller i arbete. Social- och hälsovårdsutskottet konstaterade vidare i sitt utlåtande i samband med behandlingen av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är en sekundär åtgärd. För att verksamheten ska kunna verkställas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt måste arbetskraftsbyråerna stödja de arbetssökandes sysselsättning genom att först pröva övriga tjänstehelheter. Därtill konstaterade utskottet att de primära åtgärderna bör genomföras så att bara de deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som har behov av det för att sysselsättas.

Social- och hälsovårdsministeriet publicerade den 30 december 2014 en kommuninfo (9/2014) som betonade ovan nämnda saker. Det att lämplig offentlig arbetskraftsservice inte finns tillgänglig är inte enligt social- och hälsovårdsministeriet en tillräcklig grund för att dirigera en klient till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan innefatta även arbete på en arbetsplats. Eftersom verksamheten dock är avsedd för personer som inte klarar av att delta i offentlig arbetskraftsservice eller i arbete, har de ett särskilt behov av stöd som personen i fråga alltid även ska erbjudas. Därför ska stöd och handledning alltid ingå i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt annan verksamhet än sådan som liknar normalt arbete i en arbetsgemenskap.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att det i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska föreskrivas om anordnandet och tillhandahållandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt om innehållet i verksamheten noggrannare än för närvarande. Det föreslås att det även i aktiveringsplanen skrivs in preciseringar.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte definieras som en tjänst som hör till kommunens organiseringsansvar, då det i gällande bestämmelse talas om verksamhet som anordnas av kommunen. Det föreslås att ur 6 § om anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska slopas de bestämmelser som gäller tillhandahållande av tjänsten, som flyttas till 13 § som gäller tillhandahållande. I denna bestämmelse kvarstår de instanser som kan tillhandahålla tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, om kommunen inte tillhandahåller tjänsten själv. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska fortsättningsvis inte få anskaffas från företag. Bestämmelserna preciseras dock så att stöd-, handlednings- och träningstjänster som eventuellt ges en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan anskaffas från företag eller enskilda näringsidkare.

Dessutom föreslås att i lagens 9 § i fråga om aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen utöver den nuvarande beskrivningen av verksamheten och uppgifter om platsen där verksamheten anordnas ska fogas målet för arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. Dessutom föreslås ett tillägg att till planen också ska fogas det stöd och den handledning som ges den berörda personen under arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte.

Om innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska föreskrivas i 13 a § så att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte omfattar olika tjänster som främjar personens livskompetens samt arbets- och funktionsförmåga. Enligt bestämmelsen kan i tjänsterna ingå individ- och gruppbaserad verksamhet som kan genomföras i olika verksamhetsmiljöer. Bestämmelsen preciserar att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte riktas på rätt sätt till personer som inte förmår delta i offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller i arbete. I bestämmelsen föreskrivs också om sättet att tillhandahålla stödet, handledningen och träningen. Stöd, handledning och träning kan tillhandahållas inte bara som personliga tjänster utan även som tjänster i grupp eller i kombination med andra tjänster.

Dessutom föreskrivs såsom tidigare att arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska samordnas med de socialvårdstjänster, hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster, den offentliga arbetskraftsservice samt de övriga tjänster och stödåtgärder som personen behöver. Det är således möjligt att anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samtidigt med de övriga tjänster som nämns ovan. I detaljmotiveringen framhålls, att för att man ska kunna försäkra sig om att tjänsterna riktas på rätt sätt kan den kommun som svarar för anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte se till att personens arbets- och funktionsförmåga bedöms på ett så heltäckande sätt som möjligt. Här är det möjligt för kommunen att utnyttja ett team med multidisciplinär kompetens.

Dessutom görs i lagen vissa tekniska korrigeringar på grund av att den övriga lagstiftningen ändrats. Lagen föreslås träda i kraft den 201 . De aktiveringsplaner som är i kraft vid ikraftträdandet av lagen föreslås bli ändrade i överensstämmelse med denna lag senast den 201 .

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Konsekvenser för klienternas ställning

Preciseringarna till definitionen på och innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte förtydligar för klienterna i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte vilken slags servicehelhet det är fråga om och en hurudan service klienten har rätt till. Även om klienten också hittills haft rätt till god socialvård, blir detta nu tydligare på bestämmelsenivå, när klientens rätt till stöd och handledning tydligt skrivs in i lagen.

De föreslagna preciseringarna ålägger kommunerna att se till att verksamheten är målinriktad och att sörja för stödet och handledningen till klienterna. I varje klients aktiveringsplan eller sektorsövergripande sysselsättningsplan ska fastställas innehållet i det stöd samt den handledning och träning som klienten får. Genom dessa ändringar framträder den roll som arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har som socialservice tydligare på bestämmelsenivå. Preciseringarna ålägger kommunerna att ägna uppmärksamhet också åt sina klient- och serviceprocesser, så att man kan sörja för stödet och handledningen också under arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte och så att själva verksamheten motsvarar sina syften. Detta förbättrar också klientens ställning.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Preciseringarna i fråga om definitionen på och innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte förtydligar verksamheten som en servicehelhet som kan omfatta många olika slags verksamhet. Preciseringarna förtydligar skillnaden mellan att anordna och att tillhandahålla servicen samt de olika aktörernas roller. Regleringen möjliggör dessutom många olika slags verksamhet som kommunen som anordnare av tjänsterna själv eller i form av köpta tjänster kan skräddarsy för klienternas behov. Det blir möjligt för kommunen att anskaffa stöd-, handlednings- och träningstjänster som eventuellt ges en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte även av företag eller enskilda näringsidkare. På så sätt kan kommunen utnyttja också utomstående sakkunskap till stöd för sina klienter.

De föreslagna preciseringarna i innehållet och aktiveringsplanen ålägger kommunerna att se till att verksamheten är målinriktad och att sörja för stödet och handledningen till klienterna. Detta medför ett åläggande att också beakta klient- och serviceprocessen till denna del. I de flesta kommuner är detta inget nytt, men införandet av preciseringarna i lagstiftningen säkerställer detta.

3.3 Ekonomiska konsekvenser

I statsbudgeten för 2017 har det reserverats cirka 27 miljoner euro för ersättningar som betalas till kommuner för att de ordnar arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Utbetalningen av ersättningen sköts av närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (UF-centret). Utöver den separata statliga ersättningen beviljas kommunerna statsandel för basservice för ordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Tabell 1: Deltagare i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte 2014—2016 (källa: FPA)

	2014	2015	2016
Personer	27 400	33 800	37 300
Genomsnittlig längd på arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte (veckor)	23	24	25
Deltagardagar/vecka/person	3,0	2,7	2,4

Antalet klienter i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och längden på perioderna har ökat åren 2014–2016, men antalet deltagardagar per vecka har minskat. Volymerna påverkas av att långtidsarbetslösheten har hållit sig på en hög nivå, att kommunernas ansvar för finansieringen av arbetsmarknadsstöd utökades 2015 samt av en ändring i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som gjordes samma år, där det maximala antalet deltagardagar per vecka minskades från fem till fyra.

De nu föreslagna ändringarna i bestämmelserna förväntas inte medföra ökade kostnader, om verksamheten har anordnats med beaktande av lagstiftningens befintliga syften. Redan i målen för den regeringsproposition (RP 184/2000) som ledde till att det lagstiftades om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte nämndes handledning av personer. Även i övrigt innebär rätten till god socialvård att kommunerna har varit tvungna att satsa på kvaliteten på genomförandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. I den regeringsproposition som ledde till stiftandet av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte uppskattades det att kostnaderna för arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte skulle vara i genomsnitt 120 mk per dag. Denna summa bestod av handledning av arbetsverksamheten, arbetsredskap, reseersättningar samt den sysselsättningspenning som betalades till deltagare vilkas huvudsakliga utkomst grundar sig på utkomststödet. Till deltagare som får arbetsmarknadsstöd betalas enligt förslaget i stället för sysselsättningspenning ersättning för uppehälle av arbetsministeriets anslag. Av statens sysselsättningsanslag föreslogs det att det till kommunerna skulle betalas 50 mk för varje dag av ordnad arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Den nettokostnad som uppstår efter ersättningen var en utgift som berättigar till statsandel för social- och hälsovården, och den utgiften föreslogs bli höjd genom att de kalkylerade kostnaderna för den kommunala socialvården i åldersgruppen 17–64 år höjs med 22 mk per invånare. Riksdagen höjde på förslag av social- och hälsovårdsutskottet den ersättning som kommunen får till 60 mark.

Kommunernas kostnader för verksamheten har således kompenenserats dels genom ett stöd per dag och dels genom systemet med statsandel för social- och hälsovården. Av den regeringsproposition som inledde arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte framgår det dessutom att det allt sedan lagen stiftades har varit tänkt att viss handledning ska ingå i arbetsverksamheten.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är socialservice enligt socialvårdslagen och på den tillämpas även lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården. I den handbok om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som Institutet för hälsa och välfärd upprätthåller konstateras att karaktären av socialservice hos arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte alltid ska beaktas när tjänsten ordnas. Handboken är avsedd för yrkesfolk inom branschen som ett stöd i klientarbetet och beslutsfattandet. En klient i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har enligt handboken rätt att få högklassig socialvård och ett gott bemötande av den som tillhandahåller tjänsten. När beslut och avgöranden som gäller socialvården fattas och socialvården tillhandahålls ska i första hand klientens intresse beaktas. I handboken konstateras det att eftersom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är en socialservice, är det ändamålsenligt att i huvudsak använda yrkesutbildade personer inom socialvården i genomförandet av denna. Vid den handledning som gäller de arbetsuppgifter som ingår i arbetsverksamheten kan man dessutom använda yrkesutbildade personer inom branschen i fråga. Den handledning som ges till klienterna ska ställas i proportion till nivån på det stöd som han eller hon behöver och de mål som har satts upp för perioden av arbetsverksamhet.

Rätten till god socialvård innebär att kommunerna har varit tvungna att satsa på kvaliteten på genomförandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Detta innebär att klientens servicebehov definierar tjänstens innehåll. Klienterna inom arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte kan inte delta i egentlig arbetskraftsservice på grund av sin nedsatta arbets- och funktionsförmåga. Av detta följer att de behöver service och handledning. Eftersom man genom de preciseringsåtgärder i lagstiftningen som nu görs slår fast redan befintliga principer för socialvårdslagstiftningen mera tydligt i lagen, beräknas ändringarna inte medföra några egentliga kostnadsverklningar.

4 Beredningen av propositionen

Spetsprojektet Vägar in i arbetslivet för partiellt arbetsföra i regeringsprogrammet för statsminister Sipiläs regering eftersträvar en ändring i partiellt arbetsföras ställning på arbetsmarknaden.

Regeringen har vidare genomfört ett försök med offentlig arbetskrafts- och företagsservice där kommunerna inom försöksområdena har svarat för tillhandahållandet av offentlig arbetskrafts- och företagsservice till klientmålgrupperna i försöket. Till försöket har även hört en tjänst med namnet arbetslivsprövning som en ersättande tjänst för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och som har prövats på Norra Savolax och Satakuntas försöksområde. I försöket har arbetslivsprövningen genomförts genom att bestämmelserna om arbetsprövning i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice har tillämpats. Inom ramen för arbetslivsprövningen har det varit möjligt för en person att i sex månader pröva att arbeta även i företag. Arbetslivsprövningen har varit starkt förknippad med det stöd och den träning som personen har fått. Försöket grundar sig på lagen om ett försök med regionalt tillhandahållande av arbetskrafts- och företagstjänster samt med arbetslivsprövning (505/2017) och på regeringens proposition med förslag till lag om försök med regionalt tillhandahållande av arbetskrafts- och företagstjänster samt med arbetslivsprövning (RP 51/2017). Försöket upphör i slutet av 2018, men det har varit möjligt att redan i denna proposition beakta några preliminära slutsatser av försöket. Enligt erfarenheterna av arbetslivsprövningen var försökslagen till hjälp på ett sådant sätt att tjänsten kunde omstruktureras. De tjänster som klienten fick vid försöket och sättet att organisera dem har utvecklats och sammanställts av olika delar bättre än tidigare sett ur klientens synvinkel när det gäller behoven. Försökslagen tillät även att företag används, men särdeles många företag har inte deltagit som försöksplatser. Däremot har handlednings- och träningstjänster köpts av företag som i egenskap av producenter har specialiserat sig på detta, och det har upplevts vara en bra sak.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

2 §. Definitioner. Det föreslås att 1 mom. 2 punkten preciseras så att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte definieras som en tjänst som hör till kommunens organiseringsansvar. Den tidigare lydelsen var verksamhet som anordnas av kommunen. Den nya formuleringen hänger samman med preciseringen av bestämmelserna om anordnande och tillhandahållande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i 6 och 13 §.

6 §. Anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Det föreslås att alla meningar som gäller tillhandahållande av tjänster i 1, 2 och 3 mom. stryks och flyttas omformulerade till 4 kap. och den nya 13 §. På detta sätt motsvarar propositionen den indelning i organisering och produktion av tjänster som anges i bl.a. kommunallagen samt den nuvarande terminologin. Det föreslås att hänvisningen i 5 mom. till lagens 8 § 4 mom. stryks, eftersom momentet i fråga har upphävts genom lag 30.12.2014/1372.

8 §. Planens innehåll. Det föreslås att hänvisningen till en rehabiliteringssamarbetsgrupp i 2 mom. upphävs, eftersom lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen har upphävts genom lag 19.12.2014/1220.

9 §. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. Ändringar föreslås i 1 mom. I 1 mom. föreskrivs om vad som ska skrivas in om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. Detta styr även innehållet i tjänsten. Därför föreslås det att målet för arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte tas in i 1 mom. 1 punkten utöver den nuvarande beskrivningen av verksamheten och uppgifter om platsen där verksamheten anordnas. På detta sätt framhävs verksamhetens målinriktade karaktär och att det är skäl att redan på förhand skriva in målen i planen. I 1 mom. föreslås även en ny 4 punkt, enligt vilken det stöd och den handledning som ges den berörda personen under arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska tas in i planen. Syftet med detta är att påminna om att stöd och handledning väsentligt hör samman med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, och därför är det skäl att skriva in det även i aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. I den anteckningen kan det beskrivas på vilket sätt handledningen och stödet verkställs samt deras volym och kvalitet. På grund av denna ändring ändras numreringen av den tidigare 4 och 5 punkten.

13 §. Tillhandahållande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Paragrafnumreringen ändras så att innehållet i den föreslagna 13 § är helt nytt. Innehållet i 13 § i den gällande lagen överförs till 13 b §. I den föreslagna 13 § med nytt innehåll föreskrivs det om tillhandahållande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte till skillnad från anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, som det föreskrivs om i 6 §. Från 6 § i den gällande lagen flyttas till denna paragraf bestämmelser om tillhandahållande som delvis är omformulerade. Enligt 1 mom. kan kommunen tillhandahålla tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte själv eller genom att ingå skriftligt avtal om tillhandahållande av tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionssamfund. Kommunen ska underrätta Arbetskraftsbyrån om avtal som den ingått om tillhandahållande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Paragrafens 1 mom. motsvarar till innehållet 6 § 1 mom. i den gällande lagen, men dess ordalydelse har ändrats så att det i den talas om tillhandahållande av tjänster.

I 2 mom. föreskrivs det att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte fortfarande inte får anskaffas från företag. För tydlighetens skull nämns även enskilda näringsidkare. Bestämmelserna har i fråga om företag endast ändrats så att stöd- och handledningstjänster som eventuellt ges en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan anskaffas från företag eller enskilda näringsidkare. I den nya 13 a § föreslås närmare bestämmelser om innehållet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Bestämmelsen förbjuder alltså den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte att utföra arbetsuppgifter som liknar normala arbetsuppgifter i ett företag, och i detta fall behöver man inte fundera på frågan om huruvida personens arbetsinsats på något sätt kan snedvrída konkurrensen mellan företagen och även i övrigt stå i strid med målsättningen för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. När det gäller stöd- och handledningstjänster är det däremot fråga om en del av en tjänstehelhet som hänför sig till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, där tjänster skaffas till stöd för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. I situationer som dessa är det inte nödvändigt att lämna en tjänsteproducent i företagsform utanför anskaffningarna, men kommunen kan själv genomföra tjänsten.

Paragrafens 3 mom. motsvarar 6 § 3 mom. i den gällande lagen.

13 a §. Innehållet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Paragrafen är till sitt innehåll helt ny. I 1 mom. föreskrivs att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är en tjänstehelhet som omfattar olika tjänster som främjar personens livskompetens samt arbets- och funktionsförmåga. Enligt bestämmelsen kan i tjänsterna ingå individ- och gruppbaserad verksamhet som kan genomföras i olika verksamhetsmiljöer. Med detta avses också de delar som sker i en genuin arbetsmiljö, dvs. på arbetsplatsen, men dock så att tjänsten alltid omfattar det stöd, den handledning och den träning som personen behöver. Den kommun som anordnar arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte svarar för stödet, handledningen och träningen, och kommunen har till uppgift att se till att verksamheten till alla delar motsvarar klientens rätt till högklassig socialvård. Även i aktiveringsplanen ska den handledning och det stöd som personen fått skrivas in.

Bestämmelsen preciserar att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte riktas på rätt sätt till personer som inte förmår delta i offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller i arbete. Detta säkerställer även bestämmelsen i 8 § 3 mom., som förblir oförändrad. Detta innebär att det i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte kan vara fråga om normalt arbete, utan den eventuella verksamheten i en arbetsgemenskap har alltid ett sådant rehabiliterande syfte eller något annat syfte som hänför sig till målet med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och för vilket det också ska finnas stöd och handledning. I bestämmelsen föreskrivs också om sättet att tillhandahålla stödet och handledningen. Stöd och handledning kan tillhandahållas inte bara som personliga tjänster utan även som tjänster i grupp eller i kombination med andra tjänster.

I 2 mom. föreskrivs att arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska samordnas med de socialvårdstjänster, hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster, den offentliga arbetskraftsservice samt de övriga tjänster och stödåtgärder som personen behöver. Det är således möjligt att anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samtidigt med de övriga tjänster som nämns ovan. I 8 § 2 mom., som gäller aktiveringsplanens innehåll, föreskrivs också att aktiveringsplanen kan innehålla social-, hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningsservice. Det är också möjligt att delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte under endast en dag per kalendervecka. Detta kan komma på fråga om klienten på grund av sin arbets- eller funktionsförmåga inte ännu förmår delta i verksamheten oftare eller det anses vara ändamålsenligt att för personen i fråga sammanställa en lämplig helhet bestående av olika tjänster som han eller hon deltar i under olika veckodagar. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan erbjudas jämsides med t.ex. social rehabilitering. För att man ska kunna försäkra sig om att tjänsterna riktas på rätt sätt kan den kommun som svarar för anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte se till

att personens arbets- och funktionsförmåga bedöms på ett så heltäckande sätt som möjligt. Här är det möjligt för kommunen att utnyttja ett team med multidisciplinär kompetens.

13 b §. Verkställande. Bestämmelsen motsvarar helt och hållet 13 § i den gällande lagen, men paragrafens numrering har ändrats till 13 b §.

14 §. Begränsningar för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Den maximala tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte föreslås bli korrigerad i 1 mom. Ändringen grundar sig på den ändring (142/2015) som gjordes i 13 § 2 mom. i arbetsverksamheten per vecka och på grund av vilken det hade varit skäl att även ändra denna bestämmelse. Tidigare föreskrevs det i 13 § 2 mom. att varje period under vilken arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte verkställs ska personen delta i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte under minst en och högst fem dagar per kalendervecka. Senare ändrades bestämmelsen i anknytning till ett beslut om genomförandet av det strukturpolitiska programmet som en del av planen för de offentliga finanserna (25.3.2014), som regeringen fattade i mars 2014 i samband med ramförhandlingarna. Enligt beslutet ska aktiveringsplanen och arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte i enlighet med lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte riktas på ett nytt sätt. Genom detta eftersträvades en besparing på 3 miljoner euro i kommunernas utgifter, och det genomfördes genom att arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte per vecka förkortades från fem dagar till fyra dagar. På grund av ändringen kan en person delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte under högst fyra dagar per kalendervecka. När arbetsverksamheten per vecka ändrades gjordes det dock ingen ändring i 14 § i maximitiden för deltagande i arbetsverksamhet, och därför föreslås det nu att bestämmelsen korrigeras.

Maximitiden motiverades i regeringens proposition (RP 184/2000 rd) så att avsikten inte har varit att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte på så sätt att personen under hela perioden deltar i verksamheten fem dagar i veckan. När lagen stiftades ansågs det vara ändamålsenligt att bestämma att en person kan delta högst 230 dagar under 12 månader. Genom detta förhindrade man att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas fem dagar i veckan under en längre tidsperiod. Enligt motiveringen till regeringens proposition var det fråga om att ge den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte en möjlighet till ledighet som liknar semester. Om det i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte inte finns någon paus som liknar semester innebär det att maximitiden under ett år är 260 dagar beräknat enligt fem dagar per vecka. Bestämmelsens maximitid på 230 dagar beräknad enligt fem dagar per kalendervecka har alltså inneburit att 30 dagar då personen inte deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har dragits bort från maximitiden. När verksamheten nu pågår i 4 dagar per kalendervecka bör det föreskrivas att maximitiden efter ett motsvarande avdrag på 30 dagar är 178 dagar under en period på 12 månader.

23 §. Olycksfallsförsäkring. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i den tidigare lagen, men ordalydelsen i den har ändrats så att den motsvarar gällande lagstiftning om olycksfallsförsäkring. Kommunen ska fortsättningsvis teckna olycksfallsförsäkring för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Enligt bestämmelsen ska kommunen för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte teckna försäkring enligt 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). På den som deltar i arbetsverksamheten tillämpas i det fallet vad som i den lagen föreskrivs om arbetstagare, och på kommunen tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetsgivare. Med avvikelse från 71–78 § i den lagen används som årsarbetsinkomst det i 79 § i den lagen avsedda minimibeloppet av årsarbetsinkomst. Med avvikelse från 58 och 59 § i den lagen är dagpenningen 1/360 av årsarbetsinkomsten.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 201 . De aktiveringsplaner som är i kraft vid ikraftträdandet av lagen föreslås bli ändrade i överensstämmelse med denna lag senast den 201 .

Vidare får ett sådant avtal om anskaffande av tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som kommunen har ingått med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionssamfund som är i kraft vid ikraftträdandet av denna lag trots bestämmelserna i denna lag tillämpas till utgången av avtalets giltighetstid. Med andra ord om avtalsperioden upphör exempelvis i 201 ska det inte göras ändringar i den med anledning av denna lag. Det som ovan föreskrivs om avtal gäller dock inte ny anskaffning eller tilläggsbeställning av tjänster på basis av avtalet, även om det i det ursprungliga avtalet överenskommit om detta, om den nya anskaffningen eller tilläggsbeställningen sker efter ikraftträdandet av denna lag. Med detta avses s.k. optionsklausuler som kan hänföra sig till avtalen. På köp av tilläggstjänster enligt dessa klausuler tillämpas bestämmelser enligt denna lag. Detta innebär således främst att stöd och träning inkluderas i den tjänstehelhet som anskaffas.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 2 § 1 mom. 2 punkten, 6 §, 8 § 2 mom., 9 § 1 mom., 13 §, 14 § 1 mom. och 23 §, av dem 6 § sådan den lyder i lagarna 290/2012, 1003/2012 och 1372/2014, 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 937/2012, 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1372/2014, 13 § sådan den lyder i lag 142/2015 och 23 § sådan den lyder i lag 1647/2015, samt

fogas till lagen nya 3 a och 13 b § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte* en tjänst som hör till kommunens organiseringsansvar och syftar till att förbättra en persons livskompetens samt skapa sysselsättningsförutsättningar och som inte ger upphov till något tjänsteförhållande eller anställningsförhållande mellan personen och den instans som ordnar eller genomför verksamheten,

6 §

Anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas av kommunen.

För kostnader för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas ersättning till kommunen av statens medel i enlighet med denna lag.

Kommunen har inte skyldighet att anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte när personen

- 1) är i annat än tillfälligt arbete som utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande och där den ordinarie arbetstiden överstiger åtta timmar i veckan,
- 2) är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet som avses i 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller som håller på att inleda företagsverksamhet på heltid,
- 3) är studerande på heltid enligt 2 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller
- 4) deltar i sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

8 §

Planens innehåll

När en aktiveringsplan utarbetas ska av de åtgärder som avses i 1 mom. möjligheten att erbjuda arbete eller offentlig arbetskraftsservice utredas först. Utöver dessa åtgärder kan planen innehålla social-, hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningsservice som förbättrar möjligheterna att få arbete.

9 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen

Om aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen innehåller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, ska åtminstone följande uppgifter om den ingå i planen:

- 1) målet för och en beskrivning av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte och uppgifter om platsen där verksamheten anordnas,
 - 2) tiden per dag och vecka då arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte pågår,
 - 3) den tidpunkt då en period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte börjar och periodens längd,
 - 4) det stöd och den handledning som ges den berörda personen under arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte,
 - 5) annan socialservice och andra hälso- och sjukvårds-, rehabiliterings- och utbildningstjänster som erbjuds vid sidan av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte, samt
 - 6) den tidpunkt då effekterna av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte på sysselsättningsmöjligheterna senast ska bedömas och beslut fattas om fortsatta åtgärder samt om revidering av aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen.
-

13 §

Tillhandahållande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Kommunen kan tillhandahålla tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte själv eller genom att ingå skriftligt avtal om tillhandahållande av tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionssamfund. Kommunen ska underrätta Arbetskraftsbyrån om avtal som den ingått om tillhandahållande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte anskaffas från företag eller enskilda näringsidkare, med undantag för stöd- och handledningstjänster som ges en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Oberoende av på vilket sätt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas svarar kommunen för att verksamheten anordnas i enlighet med denna lag och på det sätt som anges i aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen.

13 a §

Innehållet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Till tjänstehelheten för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte hör tjänster som främjar personens livskompetens samt arbets- och funktionsförmåga. I tjänsterna kan ingå individ- och gruppbaserad verksamhet som kan genomföras i olika verksamhetsmiljöer. I tjänsten ingår alltid det stöd och den handledning som personen behöver och dessa tjänster tillhandahålls individuellt eller i grupp.

Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska samordnas med de socialvårdstjänster, hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster, den offentliga Arbetskraftsservice samt de övriga tjänster och stödåtgärder som personen behöver.

13 b §

Verkställande

Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska anpassas till personens arbets- och funktionsförmåga samt kunnande så att den är meningsfull och tillräckligt krävande med tanke på ett inträde på arbetsmarknaden. Arbetsverksamheten får inte allvarligt kränka personens religiösa eller etiska övertygelse.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas i perioder på 3–24 månader åt gången. Varje period ska personen delta i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte under minst en och högst fyra dagar per kalendervecka. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska pågå i minst fyra timmar per dag.

När den period som avses i 2 mom. går ut ska aktiveringsplanen revideras med iakttagande av vad som bestäms om planen i 3 kap.

14 §

Begränsningar för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

En person kan delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte högst 178 dagar under 12 månader. På verksamheten tillämpas den allmänna bestämmelsen om ordinarie arbetstid i 6 § 1 mom. i arbetstidslagen (605/1996).

23 §

Olycksfallsförsäkring

Om det i tjänstehelheten för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ingår verksamhet i ett arbetskollektiv ska kommunen för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte teckna försäkring enligt 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). På den som deltar i arbetsverksamheten tillämpas i det fallet vad som i den lagen föreskrivs om arbetstagare, och på kommunen tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetsgivare. Med avvikelse från 71–78 § i den lagen används som årsarbetsinkomst det i 79 § i den lagen avsedda minimibeloppet av årsarbetsinkomst. Med avvikelse från 58 och 59 § i den lagen är dagpenningen 1/360 av årsarbetsinkomsten.

Denna lag träder i kraft den 201 .

De aktiveringsplaner som är i kraft vid ikraftträdandet av lagen ska ändras i överensstämmelse med denna lag senast den 201 .

Ett avtal om anskaffande av tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som kommunen har ingått med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionssamfund som är i kraft vid ikraftträdandet av denna lag får trots bestämmelserna i denna lag tillämpas till utgången av avtalets giltighetstid. Det som ovan föreskrivs om avtal gäller dock inte ny anskaffning eller

tilläggsbeställning av tjänster på basis av avtalet, även om det i det ursprungliga avtalet överenskommits om detta, om den nya anskaffningen eller tilläggsbeställningen sker efter ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 20

Statsminister

Juha Sipilä

Familje- och omsorgsminister Annika Saarikko

Bilagor

Parallelltext

Lag

om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 2 § 1 mom. 2 punkten, 6 §, 8 § 2 mom., 9 § 1 mom., 13 §, 14 § 1 mom. och 23 §, av dem 6 § sådan den lyder i lagarna 290/2012, 1003/2012 och 1372/2014, 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 937/2012, 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1372/2014, 13 § sådan den lyder i lag 142/2015 och 23 § sådan den lyder i lag 1647/2015, samt

fogas till lagen nya 3 a och 13 b § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte* verksamhet som anordnas av kommunen och syftar till att förbättra en persons livskompetens samt skapa sysselsättningsförutsättningar och som inte ger upphov till något tjänsteförhållande eller anställningsförhållande mellan personen och den instans som ordnar eller genomför verksamheten,

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte en tjänst som hör till kommunens organiseringsansvar* och syftar till att förbättra en persons livskompetens samt skapa sysselsättningsförutsättningar och som inte ger upphov till något tjänsteförhållande eller anställningsförhållande mellan personen och den instans som ordnar eller genomför verksamheten,

Gällande lydelse

6 §

Anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas av kommunen. Kommunen kan anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte själv eller genom att ingå skriftligt avtal om anordnande av sådan verksamhet med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionssamfund. Kommunen skall underätta Arbetskraftsbyrån om avtal som den ingått om anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte anskaffas från företag.

Oberoende av på vilket sätt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas svarar kommunen för att verksamheten anordnas i enlighet med denna lag och på det sätt som anges i aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen.

För kostnader för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas ersättning till kommunen av statens medel i enlighet med denna lag.

Kommunen har inte skyldighet att anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i sådana fall som avses i 8 § 4 mom. och inte heller när personen

1) är i annat än tillfälligt arbete som utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande och där den ordinarie arbetstiden överstiger åtta timmar i veckan,

2) är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet som avses i 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller som håller på att inleda företagsverksamhet på heltid,

3) är studerande på heltid enligt 2 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

4) deltar i sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Föreslagen lydelse

6 §

Anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas av kommunen.

För kostnader för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas ersättning till kommunen av statens medel i enlighet med denna lag.

Kommunen har inte skyldighet att anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte när personen

1) är i annat än tillfälligt arbete som utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande och där den ordinarie arbetstiden överstiger åtta timmar i veckan,

2) är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet som avses i 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller som håller på att inleda företagsverksamhet på heltid,

3) är studerande på heltid enligt 2 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

4) deltar i sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Gällande lydelse

8 §

Planens innehåll

När en aktiveringsplan utarbetas ska av de åtgärder som avses i 1 mom. möjligheten att erbjuda arbete eller offentlig arbetskraftsservice utredas först. Utöver dessa åtgärder kan planen innehålla social-, hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningsservice som förbättrar möjligheterna att få arbete. När en aktiveringsplan utarbetas kan vid behov en rehabiliteringssamarbetsgrupp enligt lagen om klient-samarbete inom rehabiliteringen höras, om klienten samtycker till detta.

Föreslagen lydelse

8 §

Planens innehåll

När en aktiveringsplan utarbetas ska av de åtgärder som avses i 1 mom. möjligheten att erbjuda arbete eller offentlig arbetskraftsservice utredas först. Utöver dessa åtgärder kan planen innehålla social-, hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningsservice som förbättrar möjligheterna att få arbete.

9 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen

Om aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen innehåller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, ska åtminstone följande uppgifter om den ingå i planen:

- 1) en beskrivning av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte och uppgifter om platsen där verksamheten anordnas,
- 2) tiden per dag och vecka då arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte pågår,
- 3) den tidpunkt då en period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte börjar och periodens längd,
- 4) annan socialservice och andra hälso- och sjukvårds-, rehabiliterings- och utbildningstjänster som erbjuds vid sidan av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte, samt
- 5) den tidpunkt då effekterna av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte på sysselsättningsmöjligheterna senast ska bedömas och beslut fattas om fortsatta åtgärder samt om revidering av aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen.

9 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen

Om aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen innehåller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, ska åtminstone följande uppgifter om den ingå i planen:

- 1) målet för och en beskrivning av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte och uppgifter om platsen där verksamheten anordnas,
- 2) tiden per dag och vecka då arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte pågår,
- 3) den tidpunkt då en period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte börjar och periodens längd,
- 4) *det stöd och den handledning som ges den berörda personen under arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte,*
- 5) annan socialservice och andra hälso- och sjukvårds-, rehabiliterings- och utbildningstjänster som erbjuds vid sidan av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte, samt
- 6) den tidpunkt då effekterna av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte på sysselsättningsmöjligheterna senast ska bedömas och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

beslut fattas om fortsatta åtgärder samt om revidering av aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen.

13 §

Verkställande

Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte skall anpassas till personens arbets- och funktionsförmåga samt kunnande så att den är meningsfull och tillräckligt krävande med tanke på ett inträde på arbetsmarknaden. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte får inte allvarligt kränka personens religiösa eller etiska övertygelse.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas i perioder på 3–24 månader åt gången. Varje period ska personen delta i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte i minst fyra timmar per dag under minst en och högst fyra dagar per kalendervecka.

När den period som avses i 2 mom. går ut skall aktiveringsplanen revideras med iakttagande av vad som bestäms om planen i 3 kap.

(Ny)

13 §

Tillhandahållande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Kommunen kan tillhandahålla tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte själv eller genom att ingå skriftligt avtal om tillhandahållande av tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionssamfund. Kommunen ska underrätta arbetskraftsbyrån om avtal som den ingått om tillhandahållande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte anskaffas från företag eller enskilda näringsidkare, med undantag för stöd- och handledningstjänster som ges en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Oberoende av på vilket sätt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas svarar kommunen för att verksamheten anordnas i enlighet med denna lag och på det sätt som anges i aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen.

13 a §

Innehållet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Till tjänstehelheten för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte hör tjänster som främjar personens livskompetens samt arbets- och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

funktionsförmåga. I tjänsterna kan ingå individ- och gruppbaserad verksamhet som kan genomföras i olika verksamhetsmiljöer. I tjänsten ingår alltid det stöd, den handledning och den träning som personen behöver och dessa tjänster tillhandahålls individuellt eller i grupp (eller i kombination med andra tjänster).

Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska samordnas med de socialvårdstjänster, hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster, den offentliga arbetskraftsservice samt de övriga tjänster och stödåtgärder som personen behöver.

(Ny)

13 b §

Verkställande

Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska anpassas till personens arbets- och funktionsförmåga samt kunnande så att den är meningsfull och tillräckligt krävande med tanke på ett inträde på arbetsmarknaden. Arbetsverksamheten får inte allvarligt kränka personens religiösa eller etiska övertygelse.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas i perioder på 3–24 månader åt gången. Varje period ska personen delta i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte under minst en och högst fyra dagar per kalendervecka. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska pågå i minst fyra timmar per dag.

När den period som avses i 2 mom. går ut ska aktiveringsplanen revideras med iakttagande av vad som bestäms om planen i 3 kap.

14 §

Begränsningar för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

En person kan delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte högst 230 dagar under 12

14 §

Begränsningar för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

En person kan delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte högst 178 dagar under 12

Gällande lydelse

månader. På verksamheten tillämpas den allmänna bestämmelsen om ordinarie arbetstid i 6 § 1 mom. i arbetstidslagen.

23 §

Olycksfallsförsäkring

Kommunen ska för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte teckna försäkring enligt 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). På den som deltar i arbetsverksamheten tillämpas vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om arbetstagare, och på kommunen tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetsgivare.

Med avvikelse från 71–78 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar används som årsarbetsinkomst det i 79 § i den lagen avsedda minimibeloppet av årsarbetsinkomst. Med avvikelse från 58 och 59 § i den lagen är dagpenningen 1/360 av årsarbetsinkomsten.

Föreslagen lydelse

månader. På verksamheten tillämpas den allmänna bestämmelsen om ordinarie arbetstid i 6 § 1 mom. i arbetstidslagen.

23 §

Olycksfallsförsäkring

Om det i tjänstehelheten för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ingår verksamhet i ett arbetskollektiv ska kommunen för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte teckna försäkring enligt 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). På den som deltar i arbetsverksamheten tillämpas i det fallet vad som i den lagen föreskrivs om arbetstagare, och på kommunen tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetsgivare. Med avvikelse från 71–78 § i den lagen används som årsarbetsinkomst det i 79 § i den lagen avsedda minimibeloppet av årsarbetsinkomst. Med avvikelse från 58 och 59 § i den lagen är dagpenningen 1/360 av årsarbetsinkomsten.

Denna lag träder i kraft den 201 .

De aktiveringsplaner som är i kraft vid ikraftträdandet av lagen ska ändras i överensstämmelse med denna lag senast den 201.

Ett avtal om anskaffande av tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som kommunen har ingått med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionssamfund som är i kraft vid ikraftträdandet av denna lag får trots bestämmelserna i denna lag tillämpas till utgången av avtalets giltighetstid. Det som ovan föreskrivs om avtal gäller dock inte ny anskaffning eller tilläggsbeställning av tjänster på basis av avtalet, även

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*om det i det ursprungliga avtalet överenskom-
mits om detta, om den nya anskaffningen eller
tilläggsbeställningen sker efter ikraftträdan-
det av denna lag.* _____

IKAST